

Veel energie in de wijk voor duurzaamheid: samen kunnen we het beter, sneller en goedkoper!

Met de energie voor duurzaamheid zit het wel goed in het Benoordenhout. Dat bleek tijdens de drukbezochte wijkbijeenkomst over duurzaamheid op 26 maart. De wijkvereniging en stichting DuurSaam Benoordenhout deelden voor meer dan honderd (!) aanwezigen wat er allemaal speelt op het gebied van duurzaamheid en wat we als wijk doen om ons voor te bereiden op de energietransitie.

Terugblik: trots op de stappen die we samen hebben gezet

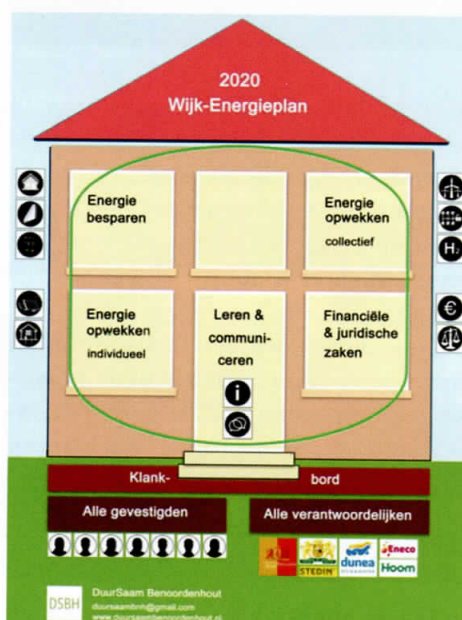
Tijdens de vorige bijeenkomst over duurzaamheid gaven wijkbewoners duidelijk aan dat ze zich heel goed bewust zijn van het belang van de energietransitie en dat ze vooral willen weten wat we als wijk kunnen doen. Niet wachten, maar aan de slag dus! De wijkvereniging en stichting DuurSaam Benoordenhout hebben die hand-schoen opgepakt en hebben de afgelopen maanden de volgende stappen gezet:

- Er is een enquête uitgezet onder wijkbewoners over duurzaamheid (zie wijkblad augustus 2018).
- Er is gekeken naar de aanpak bij andere wijken en wijkverenigingen in Den Haag en daarbuiten.
- Er is overleg geweest met de gemeente Den Haag en andere organisaties die bezig zijn met duurzaamheid.

Dit alles is gedaan om alle feiten rondom dit thema op een rijtje te zetten en goed inzicht te krijgen in de situatie en kenmerken van het Benoordenhout. Hierna is een aanpak ontwikkeld (het wijkenergiehuis) dat in 2020 moet leiden tot een wijkenergieplan voor het Benoordenhout. Het wijkenergiehuis is getoetst bij diverse belanghebbenden, waaronder burgemeester Krikke tijdens haar werkbezoek aan het Benoordenhout, maar ook bij diverse wijkgenoten en medewerkers van de

gemeente Den Haag. Het resultaat is een aanpak die breed gedragen wordt en waar we mee vooruit kunnen.

Ondertussen tonen steeds meer wijkgenoten interesse in de ontwikkelingen en melden zich steeds meer mensen aan die interesse hebben om te helpen. Dat was voor ons het signaal om de volgende stap te maken. Met al die enthousiaste wijkgenoten zijn er vijf werkgroepen gevormd die ieder met een thema 'van het wijkenergiehuis' aan de slag zijn gegaan.

Aan de slag: met elkaar in gesprek

De werkgroepen hadden tijdens de wijkbijeenkomst ieder een eigen stand waar ze een toelichting gaven op hun thema. Het leidde tot levendige gesprekken met de bezoekers.

Bij de groep *Leren en communiceren: Hoe goed kent u het Benoordenhout?* werden bezoekers bevraagd over hun kennis van de wijk. Bij deze sessie waren onder meer plattegronden te zien van de zes buurten van het Benoordenhout met gegevens over het aantal huizen en het energieverbruik.

Bij de groep *Energie besparen: houd de warmte binnen* waren praktische voor-

beelden te zien van besparingsmaatregelen en konden mensen zich inschrijven om een energiecoach langs te laten komen.

Bij de groep over *Energie opwekken: We gaan op dakenjacht!* werden onder meer voorbeelden getoond van daken met zonnecollectoren en werd verteld over de mogelijkheden om extra subsidie te krijgen.

Bij de groep *Collectieve warmtevoorzieningen: Samen kan het beter, sneller en goedkoper* werd aangegeven welke stappen er worden gezet om de mogelijke toekomstige warmtevoorziening van onze wijk in kaart te brengen. Hiervoor start nog vóór de zomer een onderzoek dat wordt uitgevoerd door een gespecialiseerd bureau, in nauwe samenwerking met de diverse belanghebbenden.

Vooruitblik: wat willen wij in 2019 bereiken?

Er is dus al veel gebeurd en er lijkt echt een beweging op gang te komen. Maar wat zijn dan de ambities en plannen voor de komende tijd? We werken eraan toe om in 2020 een energieplan voor het Benoordenhout gereed te hebben. Dit is een plan dat samen met de wijk is gemaakt en dat door wijkgenoten wordt gedragen.

Om daar te komen zijn er voor dit jaar een aantal subdoelen. Een van die doelen is om een actieve klankbordgroep te formeren. De klankbordgroep is een groep wijkgenoten die twee à drie keer per jaar meepraat, meedenkt en advies geeft. Ook heeft de klankbordgroep een belangrijke rol om andere wijkgenoten te bereiken, zodat het energieplan goed landt in de wijk. Een ander subdoel is dat er meer energiecoaches komen die wijkgenoten kunnen adviseren over de verduurzaming van hun huis. Een derde subdoel is een verdubbeling van het aantal zonnepanelen in het Benoordenhout. En tot slot stellen we

ons tot doel om eind 2019 inzicht te hebben in de mogelijkheden voor collectieve warmtevoorziening in de wijk en om hierover een dialoog te starten op buurtniveau.

Het slot van de avond was tevens de start van de campagne *Isoleer voor klimaat en portemonnee*, want met isoleren valt veel te winnen. Betere isolatie betekent minder warmteverliezen, meer wooncomfort, energiezuiniger en lagere energiekosten. Meedoen met de isolatieactie kan nog steeds.

Kijk voor meer informatie op de website van DuurSaam Benoordenhout: www.duursaambenoordenhout.nl/acties/.

Al met al was het een avond vol energie en positieve reacties: een prachtig resultaat dat zeker navolging krijgt en waar we u ook de komende tijd van op de hoogte zullen houden.

Elisabet Molenaar

Foto's Stichting DuurSaam Benoordenhout

Bewoners aan het woord: Van energielabel G naar B

In 2017 betrokken we een (k)oude woning. Bij de renovatie wilden we (binnen budget) ons gasverbruik omlaag en ons wooncomfort omhoog brengen. In het eerste jaar dat wij er woonden, leerden we het huis kennen en hebben we een renovatieplan opgesteld. We hebben daarvoor veel mensen gesproken die beroepsmatig bezig zijn met (duurzame) energie en de WoonWijzerWinkels in Den Haag en Rotterdam bezocht.

Naast de kruipruimte en het dak hebben we ook de binnenmuren geïsoleerd en de ramen aangepakt.

De enkelsteens muren zijn van binnen geïsoleerd met blokken van Multipor 'cellenbeton'. Deze lichtgewicht, maar massieve blokken worden direct tegen de muur gemetseld. Multipor bevat extra veel luchtcellen die voor de isolerende werking zorgen. Het heeft een open structuur waardoor het een groot ademend vermogen heeft. Dit zorgt voor een goede vochtregulatie. Omdat het materiaal direct tegen de muur wordt gemetseld, ontstaat er geen kou-

debrug en treden geen vochtproblemen op. Het materiaal is in Duitsland de standaard waar het gaat om het isoleren van oude woningen zonder spouwmuur.

De ramen hebben we, afhankelijk van de situatie, op drie verschillende manieren geïsoleerd. Dubbelglas plaatsen in houten kozijnen bleek relatief eenvoudig. Waar de stalen kozijnen stuk bleken, hebben we nieuwe aluminium kozijnen geplaatst. Waar deze goed zijn, werken wij met voorzetramen.

Laagtemperatuur (vloer)verwarming bleek niet haalbaar en een warmtepomp paste niet in het budget. Wel hebben we de verwarmingsketel naar de eerste verdieping gebracht om de afstand tot het dak te verkleinen, mochten we ooit op een (hybride)warmtepomp willen overstappen.

Uiteindelijk hebben we besloten extra radiatoren te plaatsen. Verwarmen op 65 graden is nu mogelijk. Ook zijn er zones ingericht zodat alle kamers naar

specifieke behoefte verwarmd worden. Ons energielabel is nog net C. Wanneer we (in de toekomst) zonnepanelen plaatsen (elektriciteitsbuizen zijn al voorbereid) is label B haalbaar. Wat het betekent voor ons energiegebruik kunnen we nog niet zeggen; comfortabeler is het hoe dan ook.

**Laurens Niëns en
Katharina Grünberg**

Oproep!

Heeft u ervaring opgedaan met één of meer duurzame maatregelen aan uw woning en wilt u uw verhaal delen via het wijkblad, stuur dan een bericht naar duursaambenoordenhout.peterc@gmail.com.

Wij leren graag van elkaar in de wijk!